Ο κοινοτάρχης του κατεχόμενου χωριού Καπουτίου Χαράλαμπος Τερλικκάς και ο αδελφός του και μέλος του Κοινοτικού Συμβουλίου Μιχάλης Τερλικκάς μαζί με την ομάδα νέων και άλλους συγχωριανούς κατά τη διάρκεια της ξενάγησης στα κατεχόμενα μέρη της κοινότητάς του.

Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στο κατεχόμενο Καπούτι βουβή και συλημένη από τους Τούρκους, δέχεται την επίσκεψη των κατοίκων της. Μέσα από τις αφηγήσεις των μεγαλύτερων κατοίκων, ξύπνησαν πολλές ιστορίες από το παρελθόν μπροστά στα μάτια των νεαρών εκδρομέων.

Ένα από τα μέρη που επισκέφθηκαν οι νέοι από το Καπούτι κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής εκδρομής ήταν το κοιμητήριο του χωριού. Εκεί που βρίσκονται θαμμένοι οι πρόγονοί τους. Οι τάφοι κατεστραμμένοι από τον Τούρκο κατακτητή, θυμίζουν τη βιαιότητα που δέχθηκε ο τόπος τους.

Διατηρούν ζωντανούς δεσμούς με το Καπούτι

>*Το Κοινοτικό Συμβούλιο προετοιμάζει τη νέα γενιά αναμένοντας την ώρα της επιστροφής στο κατεχόμενο χωριό*

Του Φρίξου Δαλίπη

«Εάν δεν μάθεις κάποια πράγματα για τον τόπο σου, ότι για παράδειγμα αυτό είναι το σπίτι σου, το χωράφι σου, οι τάφοι των παππούδων σου, δεν θα μπορέσεις να τον αγαπήσεις. Πρέπει να αποκτήσουν δεσμούς με τον τόπο τους, έτσι όταν έρθει η ώρα να επιστρέψουμε, να υπάρχουν άνθρωποι που να θέλουν να επιστρέψουν και να διεκδικούν την επιστροφή τους».

Δυστυχώς, για κάποιους δεν είχαν την ευκαιρία να γεννηθούν και να μεγαλώσουν στον τόπο των γονιών και των προγόνων τους. Να τρέχουν στους δρόμους και στα στενά της κοινότητάς τους, να ματώσουν τα γόνατα κλοτσώντας στις αλάνες την μπάλα, να κλάψουν, να γελάσουν, να διασκεδάσουν στις γιορτές και τα πανηγύρια του χωριού. Γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σε ξένο τόπο. Ακούγοντας τους δικούς τους να μιλούν με νοσταλγία και καημό για το χωριό τους, το σπίτι τους, την περιουσία τους και όσα εκεί έζησαν μέχρι τον μαύρο Ιούλη του 1974, όταν οι ορδές του Αττίλα τούς έδιωξαν βίαια και έζησαν πλέον τον ξεριζωμό...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΟΣ ΤΕΡΛΙΚΚΑΣ
«Η γενιά η δική μας φεύγει σιγά-σιγά. Οι νέοι πρέπει να μάθουν για το χωριό και να διεκδικήσουν την επιστροφή»

Έχοντας αυτή τη φιλοσοφία και πιστεύω, οι κοινοτικές Αρχές Καπουτίου ξεκίνησαν μια σειρά εκπαιδευτικών εκδρομών στην κατεχόμενη κοινότητά τους, έχοντας ως στόχος κυρίως τους νέους. Η πρώτη εκδρομή με τίτλο «Μαθαίνω για το Καπούτι», πραγματοποιήθηκε στις αρχές Νοεμβρίου αφήνοντας μοναδικές εμπειρίες σε όσους συμμετείχαν σε αυτή.

Όπως αναφέρει στον «Φ» ο κοινοτάρχης Καπουτίου Χαράλαμπος Τερλικκάς, οι εκδρομές ξεκίνησαν με άτομα από το Καπούτι, ξεναγώντας τους σε ιστορικά σημεία του χωριού. «Φέτος συνεχίσαμε αυτόν τον θεσμό με τις εκδρομές, παίρνοντας νεολαία από το χωριό μας. Στην πρώτη εκδρομή, 26 νέοι επισκέφθηκαν αυτά τα μέρη, τους ξεναγήσαμε στα σπίτια των γονιών και των παππούδων τους και περπατήσαμε στους δρόμους και στη φύση του χωριού μας. Ήταν άτομα που γεννήθηκαν μετά την εισβολή, αλλά και άτομα που ήταν πολύ μικρά σε ηλικία τον καιρό της εισβολής. Αυτό το πρόγραμμα, θα το συνεχίσουμε, διότι εμείς σιγά-σιγά φεύγουμε και πρέπει να μάθουν τους τόπους τους και να μάθουν να τους διεκδικούν. Επισκεφθήκαμε τον αρχαιολογικό χώρο στην περιοχή μας, την εκκλησία, το κοιμητήριο, τον ελαιώνα που χρονολογείται από την εποχή των Ενετών».

Εάν δεν μάθεις κάποια πράγματα για τον τόπο σου, ότι για παράδειγμα αυτό είναι το σπίτι σου, το χωράφι σου, οι τάφοι των παππούδων σου, δεν θα μπορέσεις να τον αγαπήσεις

Ο αδελφός του κοινοτάρχη, μέλος του Κοινοτικού Συμβουλίου, ο γνωστός τραγουδιστής παραδοσιακών τραγουδιών Μιχάλης Τερλικκάς, επισήμανε ότι το πρόγραμμα έχει δύο βασικούς στόχους. «Ο ένας είναι να μάθουν οι νέοι για το χωριό τους. Η γενιά η προηγούμενη από τη δική μας έχει ήδη φύγει. Η γενιά η δική μας που μεγαλώσαμε μέχρι κάποια ηλικία στο Καπούτι και έχουμε αναμνήσεις από το χωριό έχει μεγαλώσει και σε κάποια χρόνια θα φύγει και αυτή. Οι νέοι που είτε μόλις είχαν γεννηθεί τον καιρό της εισβολής, είτε γεννήθηκαν μετά, δεν γνωρίζουν για το χωριό. Εάν δεν μάθεις κάποια πράγματα για τον τόπο σου, ότι για παράδειγμα αυτό είναι το σπίτι σου, το χωράφι σου, οι τάφοι των παππούδων σου δεν θα μπορέσεις να τον αγαπήσεις. Πρέπει να αποκτήσουν δεσμούς με τον τόπο τους, έτσι όταν έρθει η ώρα να επιστρέψουμε, να υπάρχουν άνθρωποι που να θέλουν να επιστρέψουν και να διεκδικούν την επιστροφή τους», δήλωσε.

Ο δεύτερος στόχος, που δεν είναι μόνο για τους νέους, αλλά για όλους, επεσήμανε ο κ. Μιχάλης Τερλικκάς, «είναι ότι θέλουμε να πηγαίνουμε, να μας βλέπουν ότι είμαστε εκεί, δεν ξεχάσαμε τους τόπους μας και τους διεκδικούμε. Δεν πάμε για να δημιουργήσουμε επεισόδια. Στο χωριό μας είναι Τουρκοκύπριοι που μεταφέρθηκαν από τις Αρόδες της Πάφου. Είναι φιλικοί, φιλόξενοι, αλλά με την παρουσία μας εκεί, δηλώνουμε ότι εμείς είμαστε οι κάτοικοι του χωριού, ότι μας ανήκουν οι περιουσίες εκείνες και περιμένουμε να επιστρέψουμε. Ότι δεν ξεχνούμε. Φυσικά και εκείνοι, θέλουν να πάνε πίσω στο χωριό τους», ανέφερε.

Ο κοινοτάρχης Χαράλαμπος Τερλικκάς, πρόσθεσε ότι από τους νέους υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον και πάρα πολλοί έχουν δηλώσει ότι θέλουν να πάνε σε επόμενες εκδρομές και να μάθουν για το χωριό τους.

«Στόχος μας επίσης είναι να κρατήσουμε ζωντανούς τους δεσμούς μεταξύ των κατοίκων. Υπήρχαν παιδιά που πήγαιναν στο ίδιο σχολείο και δεν ήξεραν ότι ήταν συγχωριανοί και γνωρίστηκαν μέσω αυτών των εκδηλώσεων», ανέφερε.

ΧΩΡΙΟ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Όπως μας ανέφερε ο κοινοτάρχης Καπουτίου Χαράλαμπος Τερλικκάς η κοινότητά τους πριν την εισβολή γνώριζε μεγάλη ανάπτυξη. Αριθμούσε 1030 κατοίκους με βάση την επίσημη απογραφή. Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950 μέχρι αρχές του 1960, οι πλείστοι ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. «Από τα μέσα της δεκαετίας του '60 μέχρι το '74, ο κόσμος άρχισε να δουλεύει και αλλού και σε άλλες περιοχές και υπηρεσίες. Εντοπίστηκαν επίσης πολλά υπόγεια ύδατα και φύτεψαν περβόλια. Όταν έγινε η εισβολή τα δένδρα ήταν στο στάδιο να αρχίσουν να προσφέρουν καρπό. Υπήρχε μία τεράστια ανάπτυξη, διότι η περιοχή γενικότερα της Μόρφου είχε ανάπτυξη. Πολλοί, επειδή τα οικόπεδα στη Μόρφου ήταν ακριβά για τα δεδομένα της εποχής, έρχονταν στο Καπούτι που ήταν κοντά και αγόραζαν οικόπεδο να κτίσουν. Επίσης υπήρχε πολύ καλή συγκοινωνία με συχνές γραμμές λεωφορείων που ευνοούσε να έχουν τη μόνιμη κατοικία τους στο Καπούτι», δήλωσε.

Συγκλονιστική η επιστροφή στις ρίζες...

ΝΕΟΙ που συμμετείχαν στην εκπαιδευτική εκδρομή της κοινότητας, βαθιά συγκινημένοι δηλώνουν ότι επρόκειτο για μια μοναδική εμπειρία την οποία δυσκολεύονται να βρουν λέξεις να την περιγράψουν.

«Για μένα ήταν μια τελείως διαφορετική εμπειρία από τις προηγούμενες, καθώς επισκέφθηκα το Καπούτι μαζί με πολλά άλλα άτομα που γνώριζα από τις κατασκηνώσεις και από τις άλλες εκδηλώσεις που διοργανώνουν κατά καιρούς το προσφυγικό και το σωματείο νεολαίας του χωριού», ανέφερε ο Κωνσταντίνος Τερλικκάς. «Ήταν σαν να ζωντάνεψε ένα όνειρο. Ήμουν μαζί με άτομα της γενιάς μου καθώς και με τα άτομα από τη γενιά που έζησε στο χωριό, και μοιραζόμασταν μια κοινή εμπειρία. Όπως πριν από αρκετά χρόνια στις κατασκηνώσεις, το χωριό μας, το Καπούτι ήταν ζωντανό μονοχά στη φαντασία μας και στις φωτογραφίες. Και σήμερα, εκεί που κάποτε η γενιά που έζησε στο χωριό απλά μας περιέγραφε τη ζωή στο χωριό και εμείς φτιάχναμε τις εικόνες στο μυαλό μας, ξαφνικά έχουμε τη ζωντανή εικόνα που μας περιγράφουν, μπροστά μας και μπορούμε να την ακουμπήσουμε», δήλωσε.

Ο Μάριος Ευθυμίου, γεννημένος ένα χρόνο πριν την εισβολή δεν πρόλαβε να έχει αναμνήσεις από το χωριό πριν τον ξεριζωμό. «Η γενιά η δική μου αλλά και η νεότερη, ζει πάντα με την ελπίδα του γυρισμού και προσπαθεί να κτίσει έναν πλασματικό κόσμο μέσα από τις αναμνήσεις και τα βιώματα αυτών που μεγάλωσαν και έζησαν στο χωριό», ανέφερε. «Μέσα αυτή τη σκέψη δίνεται το νόημα αλλά και η σημασία της επίσκεψής μας στο χωριό, που σκοπό είχε τη γνωριμία των νέων με όλο το χωριό, κατοικημένο και μη, τους χώρους που γεννήθηκαν, μεγάλωσαν αλλά και πέθαναν οι παππούδες μας. Τις ρίζες μας δηλαδή. Κατά τη διάρκεια της παραμονής μας εκεί, προσπαθήσαμε μαζί με την οικογένειά μου, να ρουφήξουμε το κάθε τι που κάποιος θυμόταν και έλεγε, την κάθε ιστορία που κάποτε διορθωνόταν και από τους άλλους, μέχρι να πάρει την τελική της μορφή. Τρομερή εντύπωση μου έκαναν σχεδόν όλοι που είχαν τόσο καθάρια τη μνήμη και προφανώς την ανάμνηση λες και σου δινγόντουσαν ένα γεγονός που είχε γίνει χτες. Τα ονόματα όλων, τα παρατσούκλια τους, τα σπίτια με τη σειρά αναφερόμενοι στους ιδιοκτήτες τους σκόμα και τα δέντρα ένα-ένα σε ποιον ανήκουν... Περπατώντας έπειτα στο δάσος του χωριού, αλλά και της γεωργικής γης μάς έλεγαν χαρακτηριστικά... να οι ελιές του παππού σου... εδώ φυτεύαμε φασόλια... εδώ βόσκαμε τα πρόβατα με το μακαρίτη τον πατέρα σου...».

«Ζήσαμε αυτά που ακούγαμε μέσα από διηγήσεις»

Ο Γιώργος Γιαννακού δηλώνει συγκινημένος κι ότι δεν υπάρχουν λόγια να περιγράψει κάποιος παραστατικά αυτή την εμπειρία. «Το να πηγαίνεις να βλέπεις πού θα έπρεπε να μεγάλωνες, διότι εγώ γεννήθηκα μετά την εισβολή, και να βλέπεις τους κόπους των προγόνων σου εγκαταλελειμμένους. Να βλέπεις το σπίτι των γονιών σου, το οποίο είχαν κτίσει δύο χρόνια πριν την εισβολή και να τα επισκέπτεσαι ως τουρίστας είναι κάτι που δεν μπορεί να περιγραφεί εύκολα», αναφέρει. «Στην εκδρομή, ήμασταν μια παρέα, οι πλείστοι γνωστοί και στενοί συγγενείς και ήταν σαν να ήμασταν ξανά στο χωριό. Στο χωριό που έπρεπε να είμαστε κανονικά. Ο στόχος της εκδρομής ήταν περισσότερο η ξενάγηση. Μας έδειξαν το κοιμητήριο, την εκκλησία, το σχολείο, σημεία του χωριού. Οι παλιοί που έζησαν στο χωριό προσπάθησαν να μεταδώσουν κάποια πράγματα σε εμάς τους νεότερους», ανέφερε.

Η μεγάλη δεξαμενή του Καπουτίου, η οποία γεμίζει από τον Κεφαλόβρυσο της περιοχής και από την οποία πότιζαν τον μεγάλο ελαιώνα που χρονολογείται από τον καιρό των Ενετών, όπως είπε στον «Φ» ο κοινοτάρχης.

Η μεγαλύτερη σε ηλικία ελιά του ξακουστού ελαιώνα Καπουτίου «Δαιμαντόντα». Η ηλικία της μπορεί να φτάνει τα 900 χρόνια και η διάμετρός της τα 16 μέτρα.

Μπροστά στον αρχαιολογικό χώρο «Τούμπα του Σκούρου» στα όρια της κοινότητας Καπουτίου. Η περιοχή, σύμφωνα με τον κοινοτάρχη, άκμασε μεταξύ του 1650 και 1050 π.Χ.